

Sygn. akt V ACa 1240/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Edyta Jefimko (spr.)

Sędziowie: SA Przemysław Kurzawa

SA Aleksandra Kempczyńska

Protokolant: Aleksandra Napiórkowska

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w Z.

przeciwko (...)Publicznemu Zespołowi Zakładów Opieki Zdrowotnej w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 listopada 2016 r., sygn. akt IV C 782/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w Z. na rzecz (...)Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. kwotę 675 zł (sześćset siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Aleksandra Kempczyńska Edyta Jefimko Przemysław Kurzawa

Sygn. akt V ACa 1240/17

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w Z. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. na jej rzecz kwoty 98.655,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 96.294,09 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i od kwoty 2.361,06 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 22 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach nakazał pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 98.655,15 zł z ustawowymi odsetkami oraz kwotę 6.650 zł tytułem kosztów procesu albo wniósł w terminie dwóch tygodni sprzeciw.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany (...) Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty powód cofnął powództwo w zakresie kwoty 60.000 zł ze zrzeczeniem się roszczenia.

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2016 r.- Sąd Okręgowy w Warszawie:

I. zasądził od (...) Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w Z. kwotę 37.150,09 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 34.953,12 zł od dnia 19 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty,

II. umorzył postępowanie w zakresie kwoty 60.000 zł,

III. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

IV. zasądził od (...) Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w Z. kwotę 12.150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i wniosków.

W dniu 4 marca 2015 r. (...) zawarł z (...)Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. umowę numer (...); przedmiot umowy stanowiła sprzedaż sprzętu medycznego jednorazowego użytku; umowa została zawarta na okres od 1 kwietnia 2015 r. do 31 marca 2017 r.; zapłata miała następować za odebrane ilości produktów na podstawie faktury VAT. (...) wywiązał się z dostawy zamówionych w oparciu o umowę towarów, dostarczając je w terminie (...)Publicznemu Zespołowi Zakładów Opieki Zdrowotnej w P..

Z tego tytułu sprzedający wystawił następujące faktury:

(...)	z dnia	9/02/2016	na kwotę	1.757,70 zł	doręczona	11/02/2016
(...)	z dnia	8/02/2016	na kwotę	1.611,51 zł	doręczona	11/02/2016
(...)	z dnia	17/02/2016	na kwotę	641,91 zł	doręczona	17/02/2016
(...)	z dnia	17/02/2016	na kwotę	414,72 zł	doręczona	17/02/2016
(...)	z dnia	25/02/2016	na kwotę	10.450,62 zł	doręczona	1/03/2016
(...)	z dnia	26/02/2016	na kwotę	213,84 zł	doręczona	1/03/2016
(...)	z dnia	3/03/2016	na kwotę	1429,49 zł	doręczona	11/03/2016
(...)	z dnia	22/01/2016	na kwotę	7.231,56 zł	doręczona	25/01/2016

(...)	z dnia	26/01/2016	na kwotę	1.231,20 zł	doręczona	27/01/2016
(...)	z dnia	27/01/2016	na kwotę	106,92 zł	doręczona	29/01/2016
(...)	z dnia	27/01/2016	na kwotę	4.919,40 zł	doręczona	29/01/2016
(...)	z dnia	28/01/2016	na kwotę	477,47 zł	doręczona	2/02/2016
(...)	z dnia	29/01/2016	na kwotę	330,71 zł	doręczona	2/02/2016
(...)	z dnia	29/01/2016	na kwotę	235,06 zł	doręczona	2/02/2016
(...)	z dnia	3/02/2016	na kwotę	737,32 zł	doręczona	8/02/2016
(...)	z dnia	3/02/2016	na kwotę	2.462,39 zł	doręczona	8/02/2016
(...)	z dnia	21/01/2016	na kwotę	189,22 zł	doręczona	25/01/2016
(...)	z dnia	17/02/2016	na kwotę	270,22 zł	doręczona	17/02/2016

Faktury były dostarczane do szpitala, ich odbiór był kwitowany podpisem wraz z pieczęcią (...) Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w P..

Nadto(...)wystawił dwie faktury:

(...)	z dnia	3/02/2016	na kwotę	680,40 zł	doręczona	8/02/2016
(...)	z dnia	4/02/2016	na kwotę	243,00 zł	doręczona	8/02/2016

Pismem z dnia 5 kwietnia 2016 r. (...) wezwał (...) w P. do zapłaty kwoty 96.618,09 r. zł do dnia 12 kwietnia 2016 r.

W dniu 29 kwietnia 2016 r. (...) Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. zapłacił (...) kwotę 60.000 zł, przedstawiając zestawienie faktur, których zapłata dotyczyła. (...) Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. nie zapłacił pozostałych należności.

Podstawą poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych był zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności środki dowodowe w postaci dokumentów. Sąd dał wiarę załączonym do akt sprawy dokumentom, gdyż ich prawdziwość i wiarygodność nie nasuwała żadnych wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony. Sąd oddalił wnioski powoda o dopuszczenie dowodów z: wyjaśnień stron, przesłuchania świadków M. S., A. B. i K. W. oraz o zobowiązanie pozwanego do przedłożenia dokumentów. Świadkowie M. S. i A. B. oraz strony mieli być przesłuchani na okoliczność źródła, wysokości i wymagalności wierzytelności. Zdaniem Sąd okoliczności te, wobec zawarcia umowy

sprzedaży w formie pisemnej, winny być wykazane poprzez złożenie dokumentów, tj. umowy sprzedaży, faktur VAT, i dokumentów potwierdzających odbiór tych faktur. Od dostarczenia towaru, wystawienia faktury i jej doręczenia umowa uzależniała wymagalność roszczeń powoda. Świadek K. W. miał być z kolei przesłuchany na okoliczność dostarczenia wyrobów medycznych w postaci zamienników. Zgodnie z § 9 umowy łączącej strony jej zmiany wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności. Jeśli zatem, jak twierdzi powód, strony umówiły się na dostarczenie zamienników, zmiana przedmiotu umowy – sprzedaż zamienników, stanowi zmianę postanowień umowy, która wymaga formy pisemnej i tylko w ten sposób powód mógł wykazać zmianę umowy w tym zakresie. Dokumenty, których dostarczenia przez pozwanego powód domagał się, winny być również w dyspozycji powoda i zostać przez niego złożone. Niemożliwym bowiem było by powód nie dysponował umową zawartą z pozwanym, wystawionymi przez siebie fakturami, zamówieniami, które mu były składane, czy też dowodami doręczenia towarów.

Powód pismem procesowym z dnia 27 lipca 2016 r. cofnął pozew w zakresie kwoty głównej 60.000 zł ze zrzeczeniem się roszczenia i dlatego Sąd Okręgowy, uznając cofnięcie pozwu za skuteczne w rozumieniu art. 203 § 1 i § 4 k.p.c., w oparciu o art. 355 k.p.c. umorzył postępowanie w tej części, o czym orzekł w punkcie II wyroku.

W związku z cofnięciem pozwu przedmiotem żądania pozostały kwoty: 36.294,09 zł i 2.361,06 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz odsetki ustawowe od spłaconej należności od dnia jej wymagalności do 29 kwietnia 2016 r.

Bezsporna w sprawie była okoliczność zawarcia pomiędzy stronami umowy, której przedmiotem była sprzedaż sprzętu medycznego jednorazowego użytku. Pozwany kwestionował wysokość dochodzonej należności, odbiór towarów, wskazując, że powód powyższych okoliczności nie wykazał (nie złożył ofert, faktur VAT, potwierdzeń odbioru). W odpowiedzi na powyższe zarzuty powód złożył część faktur VAT, protokołów odbioru oraz oferty. W związku z tym pozwany podniósł, że faktury VAT o numerach (...) nie korespondują ze złożonymi ofertami. Nadto wskazał, że powód domaga się odsetek ustawowych od terminów wcześniejszych niż terminy wymagalności należności, przyjmując jako datę początkową terminu zapłaty - nie datę doręczenia faktur VAT, a datę ich wystawienia.

Ostatecznie powód domagał się zapłaty należności objętych fakturami o numerach (...). W przypadku tych należności przedłożył faktury VAT, dokumenty potwierdzające wydanie towarów pozwanemu (WZ – wydanie zewnętrzne), a pozwany tych okoliczności nie kwestionował, jak również nie kwestionował związku tych faktur z przedmiotową umową i złożonymi przez powoda ofertami, z których wynikała wysokość należności. W związku z tym Sąd Okręgowy uwzględniając powództwo zasądził należności główne wynikające z tych faktur.

Nadto powód dochodził należności wynikających z faktur o numerach (...). Bezsporne pomiędzy stronami pozostawało, że faktury te zostały wystawione w związku z dostarczeniem pozwanemu towarów innych niż określone zostały w ofertach i umowie zawartej między stronami. Powód twierdził, że dostarczył pozwanemu zamienniki, co zostało między stronami uzgodnione. Zgodnie z § 9 ust. 1 zmiany umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności. Szczegółowy sposób zamawiania i dostarczania towarów przewidywał § 1 umowy. Wynika z niego, że powód zobowiązany był dostarczać pozwanemu przedmiot umowy, którego pochodzenie jest zgodne ze złożonym w ofercie dokumentem określającym producenta towaru. Zatem, w ocenie Sądu Okręgowego, powód winien był dostarczać towary określone w ofercie złożonej pozwanemu. Dostarczenie innego towaru w zamian za ten określony w ofercie, wymagało zmiany umowy w formie pisemnej. Powód zaś nie wykazał, że do takiej zmiany umowy doszło. Nie wykazał również wysokości należności wynikających z w/w faktur, gdyż dostarczone towary nie były objęte ofertą, w której zostały określone ceny jednostkowe poszczególnych produktów leczniczych; stąd jego żądanie w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Powód również dochodził zapłaty części należności wynikającej z faktury numer (...) (pozwany bowiem zapłacił część tej należności w wysokości 173,97 zł, faktura zaś opiewała na kwotę 1.833,84 zł) oraz (...). Powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu. Powód bowiem nie wykazał zasadności i wysokości roszczenia w tym zakresie. Nie przedłożył w/w faktur VAT. W związku z tym nie sposób było ustalić, co było przedmiotem sprzedaży, a tym samym, czy przedmiot ten wynikał z przedmiotowej umowy czy też innej, a jeśli z umowy, to czy powód określił wysokość należności w sposób

zgodny ze złożonymi pozwanemu ofertami. Dowodu na powyższe okoliczności nie stanowił dołączony do pozwu wykaz należności.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy tytułem należności głównej zasądził na rzecz powoda kwotę 34.711,26 zł.

Rozstrzygnięcie o odsetkach oparte zostało na treści przepisu art. 481 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Zgodnie z § 4 ust. 1 umowy zapłata za dostarczony towar miała następować w terminie 30 dni od daty doręczenia faktury. Termin wymagalności poszczególnych należności był uzależniony zatem od daty doręczenia faktury VAT pozwanemu.

Powód dochodził odsetek ustawowych zarówno od należności, które zostały, jak i nie zostały zapłacone przez pozwanego. Te pierwsze winny być naliczone od dnia ich wymagalności do dnia faktycznej zapłaty, tj. 29 kwietnia 2016 r, czyli w kwotach:

Numer faktury	Data wystawienia	Data doręczenia	Kwota w złotych	Data wymagalności	Wysokość odsetek w złotych
(...)	29/06/2015	30/06/2015	1.211,76	31/07/2015	68,79
(...)	3/07/2015	7/07/2015	4.620,24	7/08/2015	255,19
(...)	15/07/2015	15/07/2015	4.963,50	15/08/2015	265,45
(...)	15/07/2015	15/07/2015	1.231,20	15/08/2015	65,84
(...)	22/07/2015	24/07/2015	1.179,14	24/08/2015	60,73
(...)	31/07/2015	5/08/2015	1.712,45	5/09/2015	83,70
(...)	28/08/2015	31/08/2015	4.061,23	1/10/2015	175,36
(...)	7/09/2015	8/09/2015	3.672,60	9/10/2015	152,14
(...)	15/09/2015	16/09/2015	777,60	17/10/2015	30,85
(...)	16/09/2015	17/09/2015	596,81	18/10/2015	23,55
(...)	18/09/2015	22/09/2015	151,63	23/10/2015	5,82

(...)	23/09/2015	25/09/2015	5.003,40	26/10/2015	188,62
(...)	29/09/2015	30/09/2015	75,60	31/10/2015	2,77
(...)	5/10/2015	6/10/2015	1.670,98	6/11/2015	58,96
(...)	12/10/2015	13/10/2015	972,00	13/11/2015	32,81
(...)	12/10/2015	15/10/2015	351,04	15/11/2015	11,69
(...)	15/10/2015	19/10/2015	319,25	19/11/2015	10,36
(...)	22/10/2015	22/10/2015	5.890,54	22/11/2015	187,21
(...)	23/09/2015	24/10/2015	594,00	24/11/2015	18,62
(...)	4/11/2015	5/11/2015	2.748,81	6/12/2015	78,92
(...)	6/11/2015	6/11/2015	6.006,96	7/12/2015	171,16
(...)	10/11/2015	13/11/2015	780,57	14/12/2015	21,04
(...)	23/11/2015	25/11/2015	1.566,00	28/12/2015	37,41
(...)	25/11/2015	27/11/2015	2.089,93	28/12/2015	49,93
(...)	3/12/2015	4/12/2015	793,80	4/01/2016	17,81
(...)	14/12/2015	14/12/2015	1.544,94	14/01/2016	31,70
(...)	15/12/2015	15/12/2015	1.927,80	15/01/2016	39,19
(...)	14/12/2015	17/12/2015	291,60	17/01/2016	5,82
(...)	16/12/2015	17/12/2015	291,60	17/01/2016	5,82
(...)	18/12/2015	21/12/2015	425,74	21/01/2016	8,16
(...)	21/12/2015	21/12/2015	615,60	21/01/2016	11,81

(...)	8/01/2016	8/01/2016	1.104,51	8/02/2016	17,37
(...)	15/01/2016	19/01/2016	zapł. 173,97	19/02/2016	2,37
				SUMA	2.196,97

Powód dochodził również skapitalizowanych odsetek za okres od dnia wymagalności poszczególnych należności do dnia 5 kwietnia 2016 r. Żądanie to obejmowało również odsetki od należności, które później zostały uiszczone. Sąd Okręgowy wyliczył wysokość tych odsetek, w tym odsetek ustawowych od należności nieuiszczonych, co do których powództwo nie podlegało oddaleniu, za okres od dnia wymagalności należności do dnia 5 kwietnia 2016 r. na kwoty:

Numer faktury	Data wystawienia	Data doręczenia	Kwota w złotych	Data wymagalności	Wysokość odsetek w złotych
(...)	9/02/2016	11/02/2016	1.757,70	13/03/2016	12,47
(...)	8/02/2016	11/02/2016	1.611,51	13/03/2016	11,44
(...)	17/02/2016	17/02/2016	641,91	19/03/2016	3,82
(...)	17/02/2016	17/02/2016	414,72	19/03/2016	2,47
(...)	25/02/2016	1/03/2016	10.450,62	1/04/2016	36,08
(...)	26/02/2016	1/03/2016	213,84	1/04/2016	0,74
(...)	3/03/2016	11/03/2016	1429,49	11/04/2016	2,19
(...)	22/01/2016	25/01/2016	7.231,56	25/02/2016	74,89
(...)	26/01/2016	27/01/2016	1.231,20	27/02/2016	12,28
(...)	27/01/2016	29/01/2016	106,92	29/02/2016	1,03
(...)	27/01/2016	29/01/2016	4.919,40	29/02/2016	47,17
(...)	28/01/2016	02/02/2016	477,47	4/03/2016	4,21

(...)	29/01/2016	02/02/2016	330,71	4/03/2016	2,92
(...)	29/01/2016	02/02/2016	235,06	4/03/2016	2,07
(...)	3/02/2016	8/02/2016	737,32	10/03/2016	5,66
(...)	3/02/2016	8/02/2016	2.462,39	10/03/2016	18,89
(...)	21/01/2016	26/01/2016	189,22	26/02/2016	1,92
(...)	17/02/2016	17/02/2016	270,22	19/03/2016	1,61
				SUMA	241,86

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy orzekł, jak w punktach I i III wyroku, zasądzając na rzecz powoda sumę kwot: 34.711,26 złotych, 2.196,97 złotych i 241,86 zł, przyjmując, że od pierwszej i trzeciej kwoty należą się powodowi od dnia wniesienia pozwu dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie.

O kosztach procesu rozstrzygnięto w oparciu o art. 100 k.p.c. Skoro powód uległ w nieznacznym zakresie, pozwany był obowiązany zwrócić mu całość poniesionych kosztów procesu. W skład zasądzonych kosztów procesu weszły: wynagrodzenie adwokata w kwocie 7.200 zł, opłata sądowa od pozwu w wysokości 4.933 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo o zasądzenie kwoty 1.505,06 zł (co wynika z treści wniosku apelacyjnego, zgodnego ze wskazaną w apelacji wartością przedmiotu zaskarżenia) opierając ją na podstawie następujących zarzutów:

1.) błędu w ustaleniach faktycznych, poprzez przyjęcie, że w związku z zapłatą przez pozwanego w dniu 29 kwietnia 2016 r. kwoty 60.000 zł, a w związku z tym umorzeniem postępowania co do tej kwoty, strona powodowa dochodziła zasądzenia kwoty 2.243,07 zł, jako sumy pieniężnej wynikającej: z niezapłaconej faktury (...) na kwotę 583,20 zł oraz z niezapłaconej faktury (...) na kwotę 1.833,84 zł, (przy czym na poczet tej faktury została zaliczona częściowa wpłata pozwanego w kwocie 173,97 zł z dnia 29 kwietnia 2016 r.), podczas gdy faktura (...) została zapłacona w całości w przelewie na kwotę 60.000 zł a więc stwierdzenie Sądu, jakoby wierzyciel dochodził w dalszym ciągu należności z tej faktury było błędne,

2.) błędu w ustaleniach faktycznych, poprzez przyjęcie, że powód nie udowodnił roszczenia co do kwoty 2.243,07 zł, ponieważ nie załączył faktury (...) na kwotę 583,20 zł oraz faktury (...) na kwotę 1.833,84 zł, przy czym na poczet tej faktury została zaliczona wpłata pozwanego w kwocie 173,97 zł z dnia 29 kwietnia 2016 r., podczas gdy wierzyciel roszczenia z tej faktury nie musiał udowadniać, ponieważ strona pozwana w przelewie z dnia 29 kwietnia 2016 r., wskazała w tytule przelewu, że płaci w całości fakturę (...) oraz częściowo fakturę (...), która opiewała na kwotę 1.833,84 zł, a więc przyznała, że towar z tych faktur został jej dostarczony, a ww. faktury zostały jej również doręczone,

3.) naruszenia prawa procesowego w postaci art. 229 k.p.c. poprzez brak uznania, że strona pozwana w trakcie procesu, załączając potwierdzenie przelewu z dnia 29 kwietnia 2016 r., przyznała, że faktura (...) na kwotę 1.833,84 zł została zaksięgowana na rozrachunkach pozwanego, co stanowi fakt przyznany,

4.) błędu w ustaleniach faktycznych, poprzez brak zasądzenia kwoty 878,76 zł wynikającej z noty odsetkowej (...), podczas gdy Sąd Okręgowy ustalając aktualne roszczenie strony powodowej, (po spłacie należności przez stronę pozwaną w przelewie z dnia 29 kwietnia 2016 r. na sumę 60.000,00 zł), pominął zasądzenie tejże noty odsetkowej, podczas gdy nota ta nie była w żadnym wypadku podważana przez pozwanego, a strona pozwana w tytule ww. przelewu nie wskazywała, że dokonuje jej płatności,

5.) naruszenia art. 227 § 2 k.p.c., poprzez brak oceny dowodu w postaci wykazu należności sporządzonego zgodnie z treścią art 249 § 1 k.p.c., w odniesieniu do braku zasądzenia kwoty 878,76 zł wynikającej z noty odsetkowej (...), podczas gdy dowód w postaci wykazu należności został dopuszczony do postępowania, a strona pozwana nie negowała ani zasadności, ani wysokości wystawionej noty odsetkowej.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od (...) Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w P., na rzecz (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Z. kwoty 1.505,06 zł,

-zasądzenie kosztów postępowania za instancję odwoławczą według norm prawem przepisanych.

Ponadto zgłosił w postępowaniu apelacyjnym wnioszek o przeprowadzenie dowodu z

- faktury o numerze (...) na kwotę 1833,84 zł,

- WZ-wydania zewnętrznego nr (...),

na okoliczność dostarczenia towaru z ww. faktury oraz jej zaksięgowania, podnosząc, iż przesłanki do powołania ww. dowodu pojawiły się po wydaniu wyroku Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

- Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 381 k.p.c., pominął wnioski skarżącego o przeprowadzenie dowodów z dokumentów w postaci faktury o numerze (...) na kwotę 1833,84 zł oraz WZ nr (...), uznając dowody te za spóźnione. Sąd Okręgowy, oddalając powództwo w zakresie świadczeń wynikających z faktur VAT nr (...) (ponad kwotę uiszczoną na podstawie tej faktury, tj. 173,97 zł) stwierdził, że wierzyciel nie wykazał zasadności i wysokości roszczenia w tym zakresie. Nie przedłożył bowiem w/w faktur VAT. W związku z tym nie sposób było ustalić, co było przedmiotem sprzedaży, a tym samym, czy przedmiot ten wynikał z umowy dołączonej do pozwu czy też innej, a jeśli z umowy, to czy powód określił wysokość należności w sposób zgodny ze złożonymi pozwanemu ofertami. Dowodu na powyższe okoliczności nie stanowił dołączony do pozwu wykaz należności.

Rolą art. 381 k.p.c. jest dyscyplinowanie stron procesu tak, aby - co do zasady - gromadzenie materiału procesowego odbywało się przed sądem I instancji. Ma to na celu zapewnienie realizacji zasad koncentracji dowodów i sprawności postępowania. Zapobiega to przenoszeniu ciężkości rozpoznania sprawy z sądu pierwszej instancji na sąd drugiej instancji. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.) z tym zastrzeżeniem, że przed sądem pierwszej instancji powinny być przedstawione wyczerpująco kwestie sporne, zgłoszone fakty i dowody, a prezentacja materiału dowodowego przed sądem drugiej instancji ma miejsce wyjątkowo w usprawiedliwionych przypadkach (art. 381 k.p.c.). Bez względu na to, kto powołuje nowe fakty i dowody (czy jest to strona apelująca, czy jej przeciwnik), a także bez względu na to, na jakim etapie postępowania apelacyjnego to czyni, powinien wykazać, że nie mógł ich powołać wcześniej, lub że potrzeba ich powołania wynikła później (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 lipca 2017 r., I ACa 1660/16, Lex nr 2369672 i Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 kwietnia 2017 r., I ACa 1715/16, Lex nr 2402523). Powołanie nowych faktów i dowodów przez stronę reprezentowaną przez fachowego pełnomocnika tylko w wyjątkowych sytuacjach doprowadzić powinno do ich

wzięcia pod uwagę przez sąd drugiej instancji, np. wówczas, gdy o potrzebie powołania pełnomocnik dowiedział się dopiero z treści uzasadnienia orzeczenia sądu pierwszej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 r., I UK 30/04, OSNAPiUS 2005/11/162). Jeżeli strona uważa, że do udowodnienia jej twierdzeń wystarczy określony dowód i dlatego nie przytacza innych dowodów, to jej błąd nie jest usprawiedliwiony, sama ponosi winę niezgłoszenia dalszych dowodów i nie może zarzucać nieuzasadnionego uniemożliwienia wykazania jej praw (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2011 r., I PK 183/10, Lex nr 884980). Zatem, w myśl przepisu art. 381 k.p.c., pominięcie nowych faktów i dowodów jest możliwe tylko wtedy, gdy strona mogła powołać je przed sądem pierwszej instancji i już wtedy istniała potrzeba powołania się na nie. Wówczas pominięcie „nowości” pozostawione jest uznaniu sądu drugiej instancji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 lutego 2017 r., I ACa 884/16, Lex nr 2295158).

W ocenie Sądu Apelacyjnego potrzeba powołania dowodów z dokumentów w postaci faktury o numerze (...) na kwotę 1833.84 zł oraz WZ nr (...) istniała już przed Sądem Okręgowym, po zapoznaniu się przez stronę powodową z treścią sprzeciwu złożonego od wydanego w tej sprawie w postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty. Odpowiadając pismem procesowym z dnia 27 lipca 2016 r. k. 60-63 na ten sprzeciw, powodowa spółka załączyła kopie faktur oraz potwierdzenia ich odbioru, z wyjątkiem faktur VAT nr (...). Pozwany już w sprzeciwie zgłosił zarzut „niezasadności roszczenia”, stwierdzając, że w stosunku do roszczenia obejmującego świadczenia pieniężne, jakich dotychczas nie zapłacił, wierzyciel nie załączył do pozwu potwierdzających istnienie wierzytelności rachunków/faktur VAT, jak również nie wskazał z jakiego stosunku zobowiązaniowego miałyby one wynikać. Zakwestionował też wartość dowodową wyciągu z informatycznego systemu księgowego, a zawierającego specyfikację faktur „należnych do zapłaty przez pozwanego na rzecz powoda na dzień 18 lutego 2016 r. (uzasadnienie sprzeciwu od nakazu zapłaty k. 33v-34). W tej sytuacji Sąd Apelacyjny nie miał podstaw aby uznać, iż o potrzebie zgłoszenia dowodów skarżący, (reprezentowany w sprawie od początku przez profesjonalnego pełnomocnika), dowiedział się dopiero z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego.

Przez fakty w rozumieniu art. 6 k.c. należy rozumieć wszelkie okoliczności, z którymi normy prawa materialnego wiążą skutki prawne, w tym więc powstanie i treść stosunku prawnego. Uwzględniając treść tego przepisu wierzyciela, dochodzącego od dłużnika spełnienia świadczenia, obciąża ciężar wykazania przysługującej mu wobec dłużnika wierzytelności, tj. wykazania wszystkich faktów, z którymi właściwe przepisy materialne wiążą powstanie wierzytelności o określonej treści i rozmiarze. Faktura VAT może spełniać różne funkcje na płaszczyźnie cywilnoprawnej (wezwania do zapłaty, pokwitowania itp.), jest powszechnie uznawana za jeden z dowodów, w oparciu o który sąd może samodzielnie lub z uwzględnieniem innych dowodów ustalić treść stosunku prawnego łączącego strony, a w konsekwencji mający znaczenie dla ustalenia istnienia i rozmiaru wierzytelności wynikającej z tego stosunku prawnego. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CSK 312/14, Lex nr 1712826).

Wbrew zarzutom skarżącego dla wykazania istnienia wierzytelności wynikającej z faktury VAT o nr (...) nie było wystarczające przedstawienie (zamiast tej faktury) wyciągu z ksiąg powodowego przedsiębiorstwa (art. 249 § 1 k.p.c.), w których faktura ta została ujęta. Mianem ksiąg rachunkowych określa się zestaw urządzeń ewidencyjnych stosowanych w jednostkach prowadzących rachunkowość. W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. 2018, poz. 395, z późn.zm.- dalej powoływanej jako: „u.r.”) księgi rachunkowe zostały zdefiniowane jako urządzenia obejmujące zbiory zapisów księgowych oraz zbiory obrotów i sald (art. 13 ust. 1 u.r.). Służą one do rejestracji operacji gospodarczych w porządku chronologicznym i systematycznym oraz podlegają trwałemu przechowywaniu w określonym porządku. W wypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych za pomocą komputera za równoważne z nimi uważa się zasoby informacyjne rachunkowości zorganizowane w formie oddzielnych komputerowych zbiorów danych, baz danych lub wyodrębnionych ich części, bez względu na miejsce ich powstania i przechowywania (art. 13 ust. 2 u.r.).

Zaksięgowanie faktury przez jej wystawcę, a nawet odbiorcę nie stanowi przeszkody do kwestionowania przez odbiorcę tej faktury wobec jej wystawcy istnienia lub wysokości należności ujętej w fakturze. Wystawiona faktura umożliwia jedynie ujęcie danych zawartych w fakturze w dokumentach finansowych. Czynność ta nie stanowi jednak (z punktu widzenia przepisów prawa cywilnego) ani oświadczenia woli, ani wiedzy w stosunku do drugiej strony stosunku prawnego, z którego wynikające świadczenia faktura dokumentuje. Przyjęcie i zaksięgowanie faktury przez odbiorcę

lub częściowe spełnienie świadczenia objętego tą fakturą w konkretnych okolicznościach mogą być potraktowane, jako uznanie (niewłaściwe) przez dłużnika długu, rodzące skutki materialnoprawne w postaci przerwy biegu terminu przedawnienia, bez jednak dalszych konsekwencji polegających na zmianie zasad ciężaru dowodu istnienia spornej wierzytelności między stronami czynności prawnej, z której wierzytelność ta wynika w razie sporu o jej istnienie lub wysokość. Powyższe argumenty uzasadniają wniosek, że wynik rozumowania o istnieniu spornej wierzytelności wyprowadzony tylko z faktu zaksięgowania faktury w księgach handlowych wystawcy, czy odbiorcy jest w znacznym stopniu niepewny (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CSK 312/14, Lex nr 1712826). Podkreślić należy, iż wyciągi z ksiąg handlowych nie korzystają w postępowaniu cywilnym ze szczególnej mocy dowodowej, jaka przysługuje dokumentom urzędowym. Dotyczy to zwłaszcza domniemań prawnych, o których mowa w art. 252 k.p.c., modyfikujących ogólną regułę ciężaru dowodu (art. 6 k.c.). Okoliczność ta tym bardziej potwierdza, iż ciężar dowodu w zakresie istnienia wierzytelności i jej wysokości spoczywał na skarżącym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2017 r., I CNP 7/17, Lex nr 2433072).

Uznanie niewłaściwe jest oświadczeniem wiedzy - jednostronnym przyznaniem faktów. Ma charakter zindywidualizowany i odnosi się do roszczenia o określonym charakterze i określonej wysokości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1972 r., I CR 142/72, Lex nr 1484). W tym kontekście za przyznany – w rozumieniu art. 229 k.p.c.- przez stronę pozwaną fakt można uznać jedynie istnienie wierzytelności wynikającej z faktury VAT o nr (...) w wysokości w jakiej dokonano zapłaty (173,97 zł.).

Zauważyć należy również, iż różnica pomiędzy kwotą objętą zaskarżeniem 1.505,06 zł, nie odpowiada różnicy pomiędzy należnością z faktury VAT o nr (...) w wysokości 1833.84 zł, a kwotą zapłaconą przez pozwanego 173,97 zł (1833.84 zł - 173,97 zł = 1659,87 zł), która wynosi 1659,87 zł.

Ponadto z apelacji w ogóle nie wynika, czy, a jeżeli tak to w jakim zakresie w skład kwoty 1.505,06 zł wchodzi należność z noty odsetkowej (...) dotyczącej kwoty 878,76 zł. W tej sytuacji nie można powiązać zarzutu apelacyjnego (dotyczącego braku zasądzenia kwoty 878,76 zł) z treścią wniosku apelacyjnego. Nota ta w ogóle nie została złożona do akt sprawy, zatem Sąd Apelacyjny nie mógł ustalić, od jakich świadczeń i za jaki okres odsetki zostały naliczone, a w szczególności, czy nie mieszczą się one w zasądzonej przez Sąd Okręgowy w prawomocnej części wyroku kwocie (zgodnie ze sporządzonym w tabelach wyliczeniem). Zatem roszczenie w tej części nie mogło zostać uznane za udowodnione. Zamieszczenie tej noty w księgach handlowych powoda, a nawet przyjęcie jej przez pozwanego, (domagającego się oddalenia powództwa w tym zakresie), nie są dowodem na okoliczność istnienia podstawy do naliczenia odsetek do czego konieczne jest przecież wykazanie istnienia należności głównej, terminu jej wymagalności oraz faktu opóźnienia.

Natomiast, jak wynika z uzasadnienia apelacji k.156, powód obliczył kwotę 1 505,06 zł jako różnicę wynikającą z dochodzonej należności głównej 38 655,15 zł i zasądzonej przez Sąd Okręgowy sumy 37 150,09 zł, w ogóle abstrahując od wyliczeń dokonanych przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, który przecież zakwestionował prawidłowość jego wyliczenia wysokości dochodzonego pozwem świadczenia pieniężnego.

Rację ma co do zasady skarżący, iż sąd pierwszej instancji nie uwzględnił, iż należność z faktury (...) na kwotę 583,20 zł została przez pozwanego zapłacona, co wynika z treści zestawienia faktur do przelewu k. 44-45 załączonego przez pozwanego do złożonego sprzeciwu. Okoliczność tą należy jednak uznać za irrelevantną dla rozstrzygnięcia apelacji, ponieważ zakresem zaskarżenia nie została objęta wierzytelność wynikająca z tej faktury.

Uznając apelację za bezzasadną Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w oparciu o art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądając od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 675 zł. Koszty te obejmują koszty zastępstwa prawnego za postępowanie apelacyjne, a ich wysokość została ustalona na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Aleksandra Kempczyńska Edyta Jefimko Przemysław Kurzawa